

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 168/2012-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť D. P., K., zastúpeného advokátom Mgr. D. T., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 29/2011 zo 17. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 29/2011 zo 17. januára 2012 p o r u š i l základné právo D. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 29/2011 zo 17. januára 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý nahradit' trovy konania D. P. v sume 403,89 € (slovom štyristotri eur a osemdesiatdeväť centov) na účet advokáta Mgr. D. T., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 168/2012-19 zo 14. júna 2012 prijal na d'alsie konanie s'ťažnosť D. P., K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžf 29/2011 zo 17. januára 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

Zo s'ťažnosti vyplýva, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 S 11657/2010 zo 7. apríla 2011 v s'ťažovateľovej veci o preskúmanie rozhodnutia Colného riaditeľstva Slovenskej republiky, neskoršie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“ a „finančné riaditeľstvo“) č. 1476/2010 z 9. apríla 2010 rozhodol v neprospech s'ťažovateľa a jeho žalobu zamietol.

S'ťažovateľ v žalobe namietal nezákonnosť rozhodnutia colného úradu, pretože podľa neho pri jeho vyhotovovaní vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu. Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 S 11657/2010 zo 7. apríla 2011, ktorým krajský súd zamietol jeho návrh na preskúmanie rozhodnutia colného riaditeľstva, podal s'ťažovateľ odvolanie.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 SŽf 29/2011 zo 17. januára 2012 potvrdil rozhodnutie krajského súdu.

Sťažovateľ v ďalšom uviedol, že porušenie svojich práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom a najvyšším súdom namieta z dôvodu, že:

„Záverov všeobecných súdov nie sú dostatočne odôvodnené... Tak prvostupňový, ako odvolací súd však nedali sťažovateľovi odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky, pričom najmä sa riadnym spôsobom nevysporiadali s:

a) nepredložením úplného spisového materiálu týkajúceho sa opakovanej daňovej kontroly, a teda nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre neúplnosť spisov správneho orgánu;

b) nepredložením spisového materiálu týkajúceho sa riadnej daňovej kontroly, a teda nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre neúplnosť spisov správneho orgánu;

c) nedostatočným zistením skutkového stavu zo strany správcu, keď sa nezistovalo ktorý daňový subjekt vyrobil, spracúval, skladoval, prijímal a odosiela lieh v zmysle zákona o spotrebnej dani z liehu, a či za predmetný tovar bola odvedená príslušná spotrebná daň, a ak áno, tak kým, čím došlo k porušeniu zásad upravených v § 2 a § 29 zákona o správe daní a poplatkov;

d) nesprávnym právnym posúdením pri aplikácii ustanovenia § 12 ods. 2 písm. a) zákona o spotrebnej dani z liehu a § 29 ods. 9 zákona o správe daní a poplatkov;

e) nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia správcu dane pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov, keďže z napádaného rozhodnutia nie je zrejmé, či vznik daňovej povinnosti vo vzťahu k sťažovateľovi sa týka nespôsobilosti preukázať pôvod alebo spôsob nadobudnutia liehu;

f) porušenie zásady rovnosti účastníkov konania pri objasňovaní skutkového stavu, ktorý bol podkladom pre vydanie rozhodnutia zo strany správcu dane;

g) neexistencia žiadnych nových skutočností oproti skutočnostiam známym správcovi dane do ukončenia riadnej daňovej kontroly a tým nezákonnosti vykonania opakovanej daňovej kontroly pre jej nedôvodnosť, ako aj porušenia princípu právnej istoty...“

Porušenie princípu rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti v postupe všeobecných súdov vidí sťažovateľ v tom, že

«Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6S/11657/2010 bol dňa 07.04.2011 sa pokúsil o konvalidáciu zjavne nepreskúmateľného rozhodnutia správneho orgánu, ktorý s odkazom na ustanovenie § 12 ods. 2 písm. a) zákona o spotrebnej dani z liehu nevymedzil dôvod vzniku daňovej povinnosť u sťažovateľa, a to, či daňová povinnosť mu podľa záveru správneho orgánu vznikla z dôvodu, že nevie preukázať pôvod nadobudnutia liehu alebo spôsob nadobudnutia liehu alebo z oboch týchto dôvodov, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie a práva na súdnu ochranu, keďže Krajský súd v Košiciach v odôvodnení svojho rozsudku vlastnou argumentáciou nahradil nedostatok napadnutého správneho rozhodnutia. Súd teda založil svoj rozsudok na takých dôvodoch, ktoré ani jeden zo správnych orgánov v žiadnom rozhodnutí (v danej veci) neuviedol. Procesné strany rozumne tieto dôvody nemohli predvídať a reagovať na ne vo svojich stanoviskách je porušením princípu rovnosti zbraní (I. ÚS 230/03, mutatis mutandis I. ÚS 5/00).

Ako je zrejmé z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR, žalovaný podal písomné vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa a navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Taktiež zaujal stanovisko k námietkam sťažovateľa, pričom z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že žalovaný použil aj argumentáciu, ktorú vo svojich predchádzajúcich, či už písomných alebo ústnych vyjadreniach nepoužil (napr. vznik daňovej povinnosti z dôvodu, že žalobca nevedel preukázať pôvod liehu, alebo, že nevedel preukázať spôsob jeho nadobudnutia nemení nič na výsledku, t. j. vzniku daňovej povinnosti na strane sťažovateľa, a rovnako nemá žiaden vplyv ani na výšku určenej daňovej povinnosti; tvrdenie že sťažovateľ nepreukázal v daňovom konaní ani pôvod a ani spôsob nadobudnutia spotrebiteľských balení liehu; vo vzťahu k výkonu opakovanej daňovej kontroly nevzniesol sťažovateľ v čase jej realizácie žiadnu námietku a nenamietal voči postupu správcu dane; spochybnenie sťažovateľovho tvrdenia o jeho povinnosti na duplicitnú úhradu spotrebnej dane; a pod.). Je nesporné, že žalovaný správny orgán vo svojom vyjadrení reaguje na odvolanie sťažovateľa. Toto vyjadrenie obsahujúce dôvody, pre ktoré správny orgán požadoval odvolanie sťažovateľa zamietnuť, malo vo svojom celku evidentne za cieľ (účel) ovplyvniť rozhodovanie najvyššieho súdu vo veci, či inak pri jeho rozhodovaní zavážiť. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj

„ESLP“) *nezáleží pritom na tom, aký bol jeho skutočný účinok na rozhodnutie najvyššieho súdu.*

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že tomuto vyjadreniu žalovaného venuje rozsiahlu pozornosť (vid'. str. 3 a 4 rozsudku NS SR) a s dôvodmi uvedenými v tomto podaní žalovaného sa v ďalšom texte aj stotožňuje.».

Sťažovateľ v ďalšom poukázal na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 230/03), z ktorej vyplýva, že nie je rozhodujúce, či vyjadreniu žalovaného správneho orgánu konajúci všeobecný súd pripisuje alebo nepripisuje nejaký význam, keďže táto skutočnosť pri posúdení, či v okolnostiach danej veci bol alebo nebol dodržaný princíp kontradiktórneho konania, je právne bezvýznamná.

Sťažovateľ sa o existencii vyjadrenia žalovaného k jeho odvolaniu proti rozhodnutiu krajského súdu zo 7. apríla 2011 dozvedel len z obsahu odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu, pričom mu nebolo umožnené, aby k nemu zaujal svoje stanovisko. Najvyšší súd ho nevyzval, aby sa pred vydaním rozhodnutia vyjadril k tomuto podaniu žalovaného, resp. nenariadil pojednávanie, kde by v súlade so zásadou ústnosti konania mohli účastníci rovnocenne prezentovať svoje stanoviská, prípadne reagovať na vyjadrenia druhého účastníka. Týmto postupom bola nepochybne vytvorená výhodnejšia pozícia pre žalovaný správny orgán, na stanovisko ktorého už sťažovateľ nemal možnosť reagovať.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa, a to právo na súdnu ochranu v zmysle Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj právo na spravodlivý proces Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo porušené postupom a rozhodnutím Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 6S/11657/2010 zo dňa 07.04.2011 ako aj postupom a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 3Sžf/29/2011 zo dňa 17.01.2012.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/29/2011 zo dňa 17.01.2012 ako aj rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 6S/11657/2010 zo dňa 07.04.2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Podľa § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu priznáva sa sťažovateľom náhrada trov právneho zastúpenia splatnú do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadril najvyšší súd podaním č. k. KP 4/2012-28 doručeným ústavnému súdu 12. októbra 2012.

Najvyšší súd vo vyjadrení uviedol, že napadnutým rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 29/2011 potvrdil rozsudok krajského súdu, ktorý zamietol žalobu sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia colného riaditeľstva č. 1476/2010 z 9. apríla 2010. Týmto rozhodnutím colné riaditeľstvo zamietlo odvolanie žalobcu a potvrdilo prvostupňové rozhodnutie Colného úradu K. – platobný výmer zn. 37849/2009-5638/96PV z 3. septembra 2009, ktorým colný úrad podľa § 44 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní“) určil sťažovateľovi základ spotrebnej dane z liehu za zdaňovacie obdobie 24. august 2009 v množstve 26,872 hl 100 % alkoholu a vyrubil mu spotrebnú daň z liehu za zdaňovacie obdobie 24. august 2009 vo výške 25 243,02 €.

Najvyšší súd ďalej uviedol: „Žalobcovi bola vyrubená spotrebná daň z liehu podľa § 12 ods. 2 zákona č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. z dôvodu, že bolo zistené, že sa u neho nachádza lieh, ktorého pôvod alebo spôsob nadobudnutia nevedel preukázať.

Žalobca sa teda ocitol v dôkaznej núdzi ohľadne spôsobu nadobudnutia a súčasne pôvodu liehu v jeho držbe. Zákon pritom stanovil dôkazné bremeno na pôvod a spôsob nadobudnutia liehu držiteľovi liehu.

Nesplnenie povinnosti na preukázanie pôvodu a spôsobu nadobudnutia liehu je súčasne správnym deliktom. Ide o prísne kogentné ustanovenie, ktoré je odôvodnené povahou liehu ako komodity.

Podľa § 12 ods. 2, písm. a) zák. č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. daňová povinnosť vzniká aj dňom zistenia liehu, ktorý sa nachádza alebo ktorý sa nachádzal u právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ak táto právnická osoba alebo fyzická osoba nevie preukázať pôvod alebo spôsob nadobudnutia liehu v súlade s týmto zákonom, a to bez ohľadu na to, či nakladá alebo nakladala s liehom ako s vlastným.

Podľa § 47 ods. 1, písm. písm. i) zák. č. 105/2004 Z. z. správneho deliktu sa dopustí právnická osoba alebo fyzická osoba - podnikateľ, ak nevie preukázať v súlade s týmto zákonom pôvod alebo spôsob nadobudnutia liehu u nej zisteného, ktorý sa u nej nachádza alebo ktorý sa u nej nachádzal, a to bez ohľadu na to, či nakladá alebo nakladala s liehom ako s vlastným.

V dôsledku týchto pravidiel obchodovania s liehom žalobca ako podnikateľ nesie objektívnu zodpovednosť za preukázanie pôvodu a spôsobu nadobudnutia liehu, a to v súlade so zákonom o spotrebnej dani z liehu. A zodpovedá tým za identifikáciu svojich dodávateľov. Režazec osôb zúčastňujúcich sa na dodávke liehu musí byť transparentný.“

Podľa najvyššieho súdu v postupe správcu spotrebnej dane nezistil nezákonnosť, preto: „V danom prípade nie je možné hovoriť o nedostatočne zistenom skutkovom stave, pretože dôkazné bremeno bolo na sťažovateľovi a procesne mu bolo umožnené ho realizovať. Nepreukázal pôvod ani spôsob nadobudnutia liehu, ktoré okrem iného musia byť v súlade s povinnými evidenciami, vedenými podľa zákona č. 105/2004 Z. z. Faktické, pochybné (nie v súlade s povinnými evidenciami) nadobudnutie liehu nie je spôsobilým predmetom dokazovania.

Podľa názoru najvyššieho súdu ustanovenie § 12 ods. 2 zákona č. 105/2004 Z. z. je dostatočne určité, nespôsobuje právnu neistotu subjektov nadobúdajúcich lieh o rozsahu ich povinnosti a špecifickej zodpovednosti. Uvedené ustanovenie je v súlade s ústavou. Obsahovo nezmenené toto ustanovenie bolo prevzaté i do § 10 ods. 2, písm. a) zák. č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov.“

S prihliadnutím na závery najvyššieho súdu, že v danom prípade colné orgány i všeobecné súdy postupovali v súlade s dikciou zákona, teda nie arbitrárne, najvyšší súd navrhol, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie najvyššieho súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 9. novembra 2012 uviedol:

«Vyjadrenie Najvyššieho súdu SR je okrem citácie § 12 ods. 2 písm. a) a § 47 ods. 1 písm. i) zák. č. 105/2004 Z. z. (ďalej aj „zákon o spotrebnej dani z liehu“) odôvodnené skutočnosťou, že sťažovateľ v konaní neuniesol dôkazné bremeno. Sťažovateľ v konaní uniesol dôkazné bremeno, keď predložil podklady a dôkazy na náležité a nepochybné zistenie skutkového stavu, a to najmä:

- účtovné doklady preukazujúce nákup liehu od daňového subjektu T. Š.*
- riadne a včas podané oznámenia správcovi dane podľa § 44 ods. 18 zákona o spotrebnej dani z liehu (presným a určitým spôsobom identifikoval dodávateľa a množstvo prijatého liehu, keďže nemal žiadnu pochybnosť o pôvode, ako ani o spôsobe nadobudnutia spotrebných balení liehu)*
- peňažný denník za rok 2007*
- pokladňa výdaj rok 2007*
- pokladňa príjem rok 2007*
- daňové priznania k dani z pridanej hodnoty za 1. - 4. štvrťrok 2007 a 1. štvrťrok 2008*
- daňové priznanie k dani z príjmu fyzických osôb za rok 2007 spolu s výkazom o majetku a záväzkoch a výkazom o príjmoch a výdavkoch k 31.12.2007.*

Sťažovateľ teda preukázal v súlade s § 15 ods. 4 zákona o spotrebnej dani z liehu daňovými dokladmi tak pôvod, ako aj spôsob nadobudnutia liehu. V predložených účtovných dokladoch sú všetky sporné operácie riadne zaúčtované, čo potvrdzuje, že sťažovateľ za dodaný tovar riadne zaplatil...

Argumentáciu správcu dane, keď vyrubil sťažovateľovi úhradu spotrebnej dane z liehu vo výške 25.243,02 EUR odkazuje na úpravu § 12 ods. 2 písm. a) zákon o spotrebnej dani z liehu v spojení s § 29 ods. 9 zákona o správe daní a poplatkov. Aplikácia ustanovenia

§ 29 ods. 9 zákona o správe daní a poplatkov neprichádza do úvahy, keďže daňový subjekt T. Š., od ktorého sťažovateľ zakúpil lieh, existoval v čase vydania dokladu a stále existuje.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že jednostranne a bez akéhokolvek relevantného dôvodu bolo tvrdenie daňového subjektu T. Š. vyhodnotené ako hodnoverné a pravdivé a tvrdenie sťažovateľa ako nepravdivé a účelové, a to napriek tomu, že obidva daňové subjekty preukazovali svoje tvrdenia zhodne účtovnými dokladmi...

Sťažovateľ zotrváva na svojom stanovisku, že:

- závery Najvyššieho súdu SR nie sú dostatočne odôvodnené..., keďže odôvodnenie rozhodnutia nedáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky nastolené sťažovateľom v priebehu konania, čím je založená arbitrárnosť uvedeného rozhodnutia;

- rozhodnutím Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti súdneho konania..., keďže v rozhodnutí správneho orgánu nebol vymedzený dôvod vzniku daňovej povinnosť u sťažovateľa, a až súd sa svojou vlastnou argumentáciou pokúsil nahradiť tento nedostatok napadnutého správneho rozhodnutia; sťažovateľovi nebolo umožnené reagovať na písomné vyjadrenie žalovaného správneho orgánu k podanému odvolaniu, o existencii ktorého sa dozvedel až z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR;

- Najvyšší súd SR si nežadovázil potrebné dôkazy a podklady pre rozhodnutie bez nariadenia pojednávania..., keďže zo strany žalovaného správneho orgánu bol predložený len neúplný spisový materiál a sťažovateľovi nebolo umožnené reagovať na písomné vyjadrenie žalovaného správneho orgánu k podanému odvolaniu.»

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že uvedené právne východiská sa vzťahujú na obe označené práva (IV. ÚS 147/08).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta, že prvostupňový aj odvolací súd mu nedali odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky, nedostatočne zistili skutkový stav zo strany správcu, čím došlo k porušeniu zásad upravených v § 2 a § 29 zákona o správe daní. V tomto smere ústavný súd pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Nie je preto v jeho právomoci zaoberať sa uvedenými námietkami sťažovateľa.

Ústavný súd však preskúmal námietku sťažovateľa, v ktorej tvrdí, že „závery Najvyššieho súdu SR nie sú dostatočne odôvodnené..., keďže odôvodnenie rozhodnutia

nedáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky nastolené sťažovateľom v priebehu konania, čím je založená arbitrárnosť uvedeného rozhodnutia; rozhodnutím Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní a princípu kontradiktórnosti súdneho konania, keďže v rozhodnutí správneho orgánu nebol vymedzený dôvod vzniku daňovej povinnosť u sťažovateľa, a až súd sa svojou vlastnou argumentáciou pokúsil nahradiť tento nedostatok napadnutého správneho rozhodnutia; sťažovateľovi nebolo umožnené reagovať na písomné vyjadrenie žalovaného správneho orgánu k podanému odvolaniu, o existencii ktorého sa dozvedel až z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR;

Najvyšší súd SR si nežadovávajú potrebné dôkazy a podklady pre rozhodnutie bez nariadenia pojednávania, keďže zo strany žalovaného správneho orgánu bol predložený len neúplný spisový materiál a sťažovateľovi nebolo umožnené reagovať na písomné vyjadrenie žalovaného správneho orgánu k podanému odvolaniu.“

Porušenie princípu kontradiktórnosti konania sťažovateľ vidí najmä v tom, že „žalovaný podal písomné vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľa a navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Taktiež zaujal stanovisko k námietkam sťažovateľa, pričom z odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR je zrejmé, že žalovaný použil aj argumentáciu, ktorú vo svojich predchádzajúcich, či už písomných alebo ústnych vyjadreniach nepoužil (napr. vznik daňovej povinnosti z dôvodu, že žalobca nevedel preukázať pôvod liehu, alebo, že nevedel preukázať spôsob jeho nadobudnutia nemení nič na výsledku, t. j. vzniku daňovej povinnosti na strane sťažovateľa, a rovnako nemá žiaden vplyv ani na výšku určenej daňovej povinnosti; tvrdenie že sťažovateľ nepreukázal v daňovom konaní ani pôvod a ani spôsob nadobudnutia spotrebiteľských balení liehu; vo vzťahu k výkonu opakovanej daňovej kontroly nevzniesol sťažovateľ v čase jej realizácie žiadnu námietku a nenamietal voči postupu správcu dane; spochybnenie sťažovateľovho tvrdenia o jeho povinnosti na duplicitnú úhradu spotrebnej dane; a pod.). Je nesporné, že žalovaný správny orgán vo svojom vyjadrení reaguje na odvolanie sťažovateľa. Toto vyjadrenie obsahujúce dôvody, pre ktoré správny orgán požadoval odvolanie sťažovateľa zamietnuť, malo vo svojom celku evidentne za cieľ ovplyvniť rozhodovanie najvyššieho súdu vo veci, či inak pri jeho rozhodovaní zavážiť.“

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, porušenie ktorého sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú.

V súlade s doterajšou judikatúrou ústavný súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a práve na kontradiktórne konanie. Ústavný súd už zdôraznil, že zo vzájomnej súvislosti ustanovení čl. 152 ods. 4 a čl. 154c ods. 1 ústavy vyplýva, že dohovor a judikatúra k nemu sa vzťahujúca predstavujú pre vnútroštátne orgány aplikácie práva záväzné výkladové smernice pre výklad a uplatňovanie zákonnej úpravy jednotlivých komponentov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a tým normujú rámec, v ktorom je pred týmito orgánmi možné domáhať sa rešpektovania jednotlivých aspektov „práva na spravodlivé súdne konanie“ (napr. I. ÚS 49/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 230/03).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (pozri cit. rozsudok Komanický, § 46).

Podľa zistenia ústavného súdu najvyšší súd o sťažovateľovom odvolaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 S 11657/2010 zo 7. apríla 2011 rozhodol bez nariadenia

pojednávania 17. januára 2011. Pri rozhodovaní vychádzal zo skutkových zistení žalovaného správneho orgánu – finančného riaditeľstva a spisového materiálu krajského súdu. Z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 29/2011 zo 17. januára 2011 vyplýva, že s odvolaním sťažovateľa oboznámil žalovaného, ktorý sa k nemu písomne vyjadril. Sťažovateľa však s obsahom jeho vyjadrenia neoboznámil.

Hoci v odôvodnení rozsudku najvyšší súd výslovne neodkazuje na dôvody, na ktoré poukazuje žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu sťažovateľa, a odkazuje skôr na „*dokazovanie, ktoré bolo na správnom orgáne vykonané viacerými smermi a spôsobmi*“ (vyhodnotenie skutkového stavu správnym orgánom i krajským súdom považuje najvyšší súd za správne), predsa vyjadrenie žalovaného tvorí pomerne veľkú časť odôvodnenia jeho rozsudku bez toho, aby bola súčasne známa aj reakcia sťažovateľa na toto vyjadrenie.

Vo vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa najvyšší súd nezaujal stanovisko k námietke sťažovateľa v otázke „rovnosti zbraní“ v konaní pred najvyšším súdom ani k tomu, čo ho viedlo k postupu, v ktorom sťažovateľovi neumožnil oboznámiť sa s vyjadrením žalovaného k jeho odvolaniu.

Z princípu kontradiktórnosti konania však vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (napr. vec K. S. proti Fínsku, rozsudok ESĽP z 31. mája 2001; vec F. R. proti Švajčiarsku, rozsudok ESĽP z 28. júna 2001). Inak povedané požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESĽP chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012).

Podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vydal iný zásah, je povinný vec prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Pretože sa sťažovateľ nedomáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ústavný súd o tom nerozhodoval.

Sťažovateľ žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom. Sťažovateľov právny zástupca vyčíslil trovy právneho zastúpenia vo veci sumou 496,77 € ako odmenu za štyri úkony právnej služby. Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti, písomné podanie týkajúce sa veci samej – stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu). V súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) priznal sťažovateľovi za tri úkony 381 € (za jeden úkon po 127 €) a spolu s režijným paušálom 22,89 € (3 x 7,63 € podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) bola úhrada priznaná v celkovej sume 403,89 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2013